

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 101/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Evy Kliskej, bytom B., zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Evy Kliskej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2004 doručená sťažnosť Ing. Evy Kliskej (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02.

Zo sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľka podala 31. mája 2002 okresnému súdu žalobu o ochranu osobnosti, *„ktorou sa domáhala od odporcu, Bytofondu R., uverejnenia ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch“*.

Opakovanými urgenciami sťažovateľka žiadala prostredníctvom jej právnej zástupkyne nariadenie pojednávania vo veci. Keďže okresný súd bol napriek urgenciám sťažovateľky ďalej nečinný, obrátila sa 28. apríla 2004 so sťažnosťou na prietahy v konaní na predsedu okresného súdu. Na túto sťažnosť jej bola doručená odpoveď až 16. novembra 2004.

Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd urobil v doterajšom priebehu konania iba jeden úkon, ktorým bola výzva na zaplatenie súdneho poplatku z 1. augusta 2002. Na základe tejto výzvy sťažovateľka požiadala 20. augusta 2002 s odvolaním sa na jej osobné a majetkové pomery o oslobodenie od súdnych poplatkov. Podľa sťažovateľky *„Namiesto toho, aby súd vytýčil termín ústneho pojednávania a rozhodol uznesením do zápisnice o tejto jej žiadosti, ako aj o merite veci, bol celé dva roky nečinný a až po podaní sťažnosti na prietahy v konaní jej bolo dňa 28. 5. 2004 opätovne zaslané na vyplnenie tlačivo o OMZP (...)“*.

Pretože okresný súd v právnej veci sťažovateľky stále nekoná, dochádza podľa jej názoru k porušovaniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka poukazuje aj na to, že v predmetnom konaní sa domáha nároku na ochranu osobnosti, o ktorom *„... je potrebné vždy rozhodovať urýchlene, inak stratí pre veľký časový odstup svojom význame (...)“*.

Sťažovateľka na základe uvedených dôvodov navrhla, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo Ing. Evy Kliskej na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 pokračoval bez ďalších zbytočných prietahov.

3. Ing. Eve Kliskej sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk, ktoré jej je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť Ing. Eve Kliskej do 15 dní od právoplatnosti nálezu trovy konania na účet advokátky JUDr. V. D.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd si vyžiadal súvisiaci súdny spis okresného súdu sp. zn. 15 C 41/02, z ktorého zistil nasledujúci priebeh preskúmaného konania do podania sťažnosti. Žaloba sťažovateľky bola doručená okresnému súdu 3. júna 2002. Keďže sťažovateľka nezaplatila pri podaní žaloby súdny poplatok, okresný súd ju vyzval uznesením z 31. júla 2002, aby tak urobila v lehote 15 dní od jeho doručenia.

Podaním doručeným okresnému súdu 20. augusta 2002 požiadala sťažovateľka o oslobodenie od súdnych poplatkov, nadväzne na čo jej okresný súd zaslal 30. augusta 2002 na vyplnenie potvrdenie o osobných majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov (...). Sťažovateľkou vyplnené a podpísané tlačivo bolo okresnému súdu doručené 13. septembra 2002, avšak bez toho, aby bolo potvrdené príslušným orgánom územnej samosprávy. Dňa 22. septembra 2003 bolo okresnému súdu predložené splnomocnenie pre advokátku na zastupovanie sťažovateľky v namietanom konaní, pričom právna zástupkyňa súčasne požiadala o urýchlené nariadenie termínu pojednávania vo veci. Ďalšia žiadosť sťažovateľky o nariadenie termínu pojednávania bola okresnému súdu doručená 31. decembra 2003. Sťažnosťou z 23. apríla 2004 adresovanou predsedovi okresného súdu žiadala sťažovateľka o oznámenie, z akého dôvodu sa v jej právnej veci už dva roky nekoná.

Dňa 11. mája 2004 okresný súd zaslal sťažovateľke poučenie o možnosti uplatniť námietku zaujatosti podľa § 15a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) voči sudcovi, ktorý má podľa rozvrhu práce vec prejednať a rozhodnúť a 14. mája 2004 jej znovu zaslal potvrdenie na oslobodenie od súdnych poplatkov s výzvou na jeho vyplnenie a predloženie v lehote 15 dní.

Dňa 28. júna 2004 odpovedal predseda okresného súdu právnej zástupkyňi sťažovateľky na sťažnosť z 23. apríla 2004 a upozornil ju, že napriek opakovanému zaslaniu tlačiva monitorujúceho majetkové pomery sťažovateľky ho táto stále nevrátila okresnému súdu potvrdené. V závere uvedeného oznámenia predseda okresného súdu uviedol: *„Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že Vaše tvrdenie, že súd je nečinný, sa nezakladá*

na pravde. Dĺžka medzi jednotlivými úkonmi súdu je odvislá od disciplíny účastníka konania v kontexte výziev súdu.“

Podaním z 9. júna 2004 právna zástupkyňa sťažovateľky okresnému súdu okrem iného oznámila, že *„Dňa 28. 5. 2004 prevzala moja klientka prípis, ktorým ju súd vyzýva na vyplnenie potvrdenia o OMZP. Nakoľko rovnaký prípis jej bol doručený už 5. 9. 2002 a vyplnené potvrdenie o OMZP moja klientka zaslala súdu 12. 9. 2002 - pril. 1, pričom pri štúdiu spisu zistila, že doklad je v spise založený, duplicitnú žiadosť súdu treba považovať za bezpredmetnú, nakoľko pomery mojej klientky sa nezmenili“.*

Posledným úkonom v spise okresného súdu je výzva právnej zástupkyne sťažovateľky z 15. marca 2005, ktorým jej okresný súd uložil, aby mu *„... obratom predložila vyplnené potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch navrhovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty“.*

V súvislosti s odmietnutím sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podanej proti všeobecnému súdu ústavný súd zastáva názor, že o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti podľa konštantnej judikatúry pôjde vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považuje ústavný súd takú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 74/02, II. ÚS 253/04).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, pre ktoré je typické, že zodpovednosť za riadne začatie, priebeh a výsledok súdneho

konania je predovšetkým na žalobcovi, ktorý sa domáha súdnej ochrany (čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy).

Takým konaním v občianskoprávných veciach je sporové konanie, v ktorom je žalobca povinný nielen tvrdiť, ale aj preukazovať splnenie všetkých hmotnoprávných a procesných predpokladov opodstatnenosti jeho nárokov (§ 6, § 79 a § 120 ods. 1 OSP). V takomto druhu civilného procesu je žalobca povinný bezo zvyšku splniť aj ostatné zákonom ustanovené podmienky na prístup k súdnej ochrane (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), ku ktorým patrí splnenie všetkých predpokladov prípustnosti žaloby vrátane predloženia relevantných dokladov pre účely posúdenia žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Podľa názoru ústavného súdu ak žalobca nesplní tieto predpoklady prípustnosti jeho žaloby, nemožno dobu, počas ktorej nie sú tieto predpoklady splnené v dôsledku jeho nečinnosti alebo nesprávnej či oneskorenej činnosti (úkonov), považovať za dobu zbytočných prietáhov, ktorú treba pričítať na ťarchu konajúceho súdu (m. m. IV. ÚS 250/04).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol výrazne spomalený tým, že sťažovateľka nerešpektovala pokyny okresného súdu (§ 6 OSP), ktorými jej uložil, aby preukázala, že u nej netreba vyžadovať splnenie vecnej procesnej podmienky zaplatenia súdneho poplatku splatného podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov splatného pri podaní žaloby. Sťažovateľka síce okresnému súdu na jeho výzvu doručila 13. septembra 2002 vyplnené tlačivo o osobných majetkových pomeroch, avšak toto nebolo objektivizované predpísaným potvrdením príslušného orgánu územnej samosprávy, a preto na jeho základe okresný súd nemohol posúdiť otázku splnenia predpokladov pre účely oslobodenia od súdnych poplatkov uvedených v dispozícii § 138 ods. 1 OSP. Napriek opakovaným výzvam okresného súdu mu sťažovateľka do predloženia spisu ústavnému súdu, t. j. do 21. marca 2005, tlačivo pre účely oslobodenia od súdnych poplatkov potvrdené označeným orgánom nepredložila.

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu ústavný súd uzaviera, že prvoradou príčinou doterajšieho trvania sporu o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 41/02 je nedostatočná súčinnosť sťažovateľky s okresným súdom pri riešení otázok procesných podmienok. Takýto postup sťažovateľky nemožno v okolnostiach prípadu pričítať okresnému súdu a vyvodzovať z neho porušenie označeného základného práva sťažovateľky.

Podiel sťažovateľky na spomalení konania v tejto veci neindikuje možnosť prijatia záveru o takom postupe okresného súdu, z ktorého by bolo možné vyvodzovať vecnú súvislosť s tvrdým porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to napriek tomu, že od podania žaloby uplynuli už takmer tri roky a v merite veci sa zatiaľ nezačalo konať.

Ústavný súd vychádzajúc z právneho názoru na zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti na zbytočné prietahy v občianskoprávnom sporovom konaní v spojitosti s postupom, úkonmi a procesnou nedisciplinovanosťou sťažovateľky a stavu veci podľa obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 15 41/02 dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd nepovažoval už za potrebné rozhodovať o ďalších nárokoch sťažovateľky na ochranu jej základného práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2005